

1. Διάβασε δυνατά, βάλε τόνους και γράψε τις παρακάτω λέξεις στη σωστή στήλη, ανάλογα πώς ακούγονται.

~~Αυγουστος~~ αυτος ευκολο αυριο ευτυχια Παρασκευη ναυτης
 ευγενικος πευκο σαυρα τελειταιος ζευγαρι Αυστραλια
 ταυρος καυτος μπερδευω σταυρος ευχη προσευχη φευγω

αυ = αβ	αυ = αφ	ευ = εβ	ευ = εφ
Αύγουστος			

Δίψηφα φωνήεντα:

αι, ει, οι, ου, υι

Δίψηφα σύμφωνα:

μπ, ντ, γκ, γγ, τσ, τζ

Δίφθογγοι:

αη, αι, άι, όι, οϊ, όη

2. Γράψε ποια είναι τα **δίψηφα φωνήεντα**, τα **δίψηφα σύμφωνα** και οι **δίφθογγοι**.

ΔΙΨΗΦΑ ΦΩΝΗΕΝΤΑ	ΔΙΨΗΦΑ ΣΥΜΦΩΝΑ	ΔΙΦΘΟΓΓΟΙ

3. Βάψε με κόκκινο τα δίψηφα φωνήεντα, με πράσινο τα δίψηφα σύμφωνα και με μπλε τους δίφθογγους.

αετός, βοήθεια, σταματάω, τσατίζομαι, αυγό, μαγκούρα, κελαηδώ, μπάνιο, υιοθεσία, πιτζάμα, οικογένεια, παιδάκια, σκουπίζω, γάιδαρος, ευχαριστώ, ουρανός, ντύνομαι, ωραίος, χαιρετώ, μπόι, κοροϊδεύω, υπολογιστής, παιδάκια, φεγγάρι, τσάι, Μάης, ρολόι, πάει

4. Στο παρακάτω κείμενο, κάποιες λέξεις μπορούν να γραφτούν πιο σύντομα. Βρες τις και άλλαξέ τις.

Όταν η Κατερίνα μου είπε ότι θα πάει στο πιο όμορφο πάρκο της γειτονιάς να παίξει με τα άλλα παιδιά, ήθελα να ακολουθήσω και εγώ και της το ζήτησα διστακτικά:

- Κατερίνα, θα ήθελα να έρθω κι εγώ μαζί σου στο όμορφο πάρκο.
- Γιατί μου το λες τόσο διστακτικά, εσύ που έχεις τόσο θάρρος; Πάμε.

5. Βάλε διαλυτικά στις παρακάτω λέξεις κι έπειτα γράψε τις από κάτω με μικρά γράμματα, βάζοντας τόνους και διαλυτικά, όπου χρειάζεται.

ΣΑΙΤΑ, ΣΟΙ, ΜΩΣΑΙΚΟ, ΝΕΡΑΙΔΑ, ΜΑΙΜΟΥ, ΚΟΡΟΙΔΟ, ΓΑΙΔΟΥΡΙ, ΓΑΙΔΑΡΟΣ, ΑΥΠΝΟΣ, ΑΥΠΝΙΑ, ΓΟΗΤΕΙΑ

.....
.....

6. Τόνισε τις παρακάτω λέξεις, βάλε τους διαλυτικά όπου χρειάζεται και συλλάβισε τις, βάζοντας ανάμεσα μια γραμμούλα (/):

γαϊδαρος, γαϊδουρι, πλαι, θεια, λαικη, Μαιος, θεικο, αυλακι, βολεϊ, νεραιδουλα, μαιντανος, καικι, μποι, αισθανομαι, Αι-Βασιλης, ταιζω, σαιτα, κομπολοι, τσαι, βολεϊ, μαιμου, φαι, πλαινος, προιον, πριονι,

Τώρα, γράψε τις με κεφαλαία γράμματα:

.....
.....
.....
.....
.....

7. Άλλαξε τις παρακάτω λέξεις ώστε να τις λέμε πιο σύντομα:

για αυτό:

το άστρο:

σου είπα:

το είδα:

πάρε την:

από αυτή:

και εκείνος:

και αυτό:

με αγκάλιασε:

θα ήθελα:

Άλλαξε τις παρακάτω λέξεις και γράψε τις πώς ήταν πριν τις κάνουμε μικρότερες:

κι εδώ:

τι 'ναι:

τα 'πα:

τ' όμορφο:

απ' έξω:

σου 'φερε:

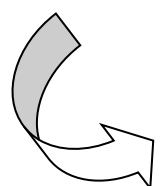
κι εκείνη:

που 'χεις:

8. Στις παρακάτω λέξεις βάψε με κόκκινο τους δίφθογγους, με πράσινο τα δίψηφα σύμφωνα και με μπλε τα δίψηφα φωνήεντα:

πόδι, ουσία, αηδία, τσίχλα, μπουμπούκι, κοροϊδεύω, κασετίνα, τζάμι, μαγκούρα, υιοθετώ, παιδί, αφαιρώ, χτένα, στάση, άυπνος, αυτός, βοήθεια, παϊδάκια, παιδάκια, πολυκατοικία, αντίο, αγγίζω

Τα περισσότερα από τα **σημεία στίξης** ήδη τα γνωρίζετε (. , ! ;). Ας μάθουμε και τα υπόλοιπα.

ΣΗΜΕΙΑ ΣΤΙΞΗΣ

Αποσιωπητικά (...) βάζουμε στο τέλος της πρότασης, όταν δε θέλουμε να συνεχίσουμε τα λόγια μας, ενώ θα μπορούσαμε.

π.χ.

Χθες δεν κατάλαβα τι έγινε. Ο μπαμπάς νευρίασε και βγήκε από το δωμάτιο. Όταν ο μπαμπάς θυμώνει....

Παύλα (-) βάζουμε στην αρχή της πρότασης, όταν κάποιος μιλάει με έναν άλλο, για να ξεχωρίζουμε τα λόγια του ενός από τα λόγια του άλλου.

π.χ.

Εκεί, που προχωρούσε στο δάσος, η Κοκκινοσκουφίτσα συνάντησε το λύκο:

- Καλημέρα, κοριτσάκι. Πώς σε λένε;
- Με λένε Κοκκινοσκουφίτσα.
- Και για πού το 'βαλες πρωί πρωί Κοκκινοσκουφίτσα;
- Πηγαίνω στη γιαγιά μου λίγο φαγάκι, γιατί είναι άρρωστη η καημένη.

Εισαγωγικά (« ») βάζουμε, για να κλείσουμε μέσα τα λόγια κάποιου, όπως ακριβώς τα είπε. Μέσα στα εισαγωγικά βάζουμε και τους τίτλους των βιβλίων, των εφημερίδων και των περιοδικών.

π.χ.

- Το μάθημα μας έχει τίτλο: « Σαν παραμύθι » .
- Ο γίγαντας φώναξε: « Παραδώσου! »
- Η μαμά μου είπε : « Πιες το γάλα σου, για να ψηλώσεις ».

Διπλή τελεία (:) βάζουμε πριν γράψουμε ακριβώς τα λόγια κάποιου ή πριν να εξηγήσουμε κάτι.

π.χ.

- Ο νάνος φώναξε : «Γεια σου, γείτονα!».
- Τα ψηλότερα βουνά της Ελλάδας είναι : ο Όλυμπος, η Όσσα, ο Ταΰγετος και ο Ψηλορείτης.

Διάβασε τις παρακάτω προτάσεις και βάλε **κόμμα, παύλα, εισαγωγικά και διπλή τελεία**, όπου χρειάζεται.

Ένα απόγευμα ο Γρηγόρης συνάντησε το φίλο του τον Θανάση στο σοκάκι του χωριού τους.

Γεια σου Θανάση! Καιρό έχω να σε δω... Τι μου κάνεις;

Καλησπέρα Γρηγόρη! Καλά είμαι. Εσύ πώς από 'δω;

Είπα να έρθω στο χωριό γιατί μου τηλεφώνησε η αδερφή μου και μού είπε Γρηγόρη έλα σήμερα στο χωριό γιατί η μητέρα μας σε έχει αναζητήσει .

Καλά το έκανες. Μεγαλώνουν και οι γονείς μας και θέλουν να μας έχουν κοντά τους.

Έτσι είναι. Χάρηκα πολύ που σε είδα Θανάση. Χαιρετίσματα στην οικογένειά σου.

Κι εγώ χάρηκα Γρηγόρη μου. Γεια σου!

Τα σημεία στίξης

Η τελεία

Πήρες φόρα και διαβάσεις σαν να κυνηγάς το τρένο. Κι ούτε βλέπεις την τελεία που λέει: Στοπ! και βάλε φρένο!

Η παύλα

Κι όταν θες να καταλάβεις ποτέ οι άνθρωποι μιλάνε με τη παύλα το δηλώνεις και ποτέ δεν μετανιώνεις.

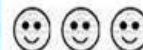
Το κόμμα

Σαν δεις κόμμα στο βιβλίο, στάσου λίγο... κόψε φόρα. Η Γραμματική διατάζει: «Πάρε ανάσα και προχώρα!»

Τα αποσιωπητικά

Καλύτερα να μην μιλήσω να μην πω πάρα πολλά τελεία, τελεία, τελεία και τα λοιπά και τα λοιπά.

Το ερωτηματικό

Μια τελεία κι ένα κόμμα να το ερωτηματικό. Δεν βαριέται να ρωτάει πώς, πού, γιατί και ποιο;

Τα εισαγωγικά

Όταν θέλεις να μου πεις τι είπε κάποιος ακριβώς βάλε σε εισαγωγικά τα λόγια του αυτά

Το θαυμαστικό

Χαίρεσαι, πονάς, θαυμάζεις ή διατάξεις ή έχεις λύπη σ' όλα αυτά που λες και κάνεις το θαυμαστικό δε λείπει

Η διγρή τελεία

Στην διγρή τελεία στάσου διάβασε τα λόγια κάποιου. Εξηγήσεις στο λεπτό δίνουν στο σημείο αυτό

1. Γράψε κάτω από τα σημεία στίξης το όνομά τους. Πρόσεξε την ορθογραφία!

2. Βάζω κόμματα και τελείες, όπου χρειάζεται, στις παρακάτω προτάσεις.

- Τα αγαπημένα μου φαγητά είναι τα γεμιστά τα μπιφτέκια οι φακές το παστίσιο και ο μουσακάς
- Όταν πηγαίνουμε εκδρομή δεν έχουμε μάθημα
- Δημήτρη φέρε μου κιμωλίες από το γραφείο
- Στη γλώσσα γράφουμε ορθογραφία διαβάζουμε το μάθημα λύνουμε ασκήσεις και σημειώνουμε

3. Να βάλεις ερωτηματικό ή τελεία όπου χρειάζεται.

- Ξέρεις να λογαριάζει	- Μου δίνεις ένα αχλάδι
- Όχι, δεν ξέρω	- Έχω μόνο μήλα
- Ξέρεις να διαβάζεις	- Θα μου δώσεις τότε ένα μήλο
- Ναι, ξέρω πολύ καλά	- Ναι, θα σου δώσω

4. Βάλε θαυμαστικό, ερωτηματικό ή τελεία, όπου χρειάζεται.

-Τι ωραίο βιβλίο

-Για ποιο βιβλίο λες

-Λέω για τον «Τριγωνοφαρούλη» Είναι το πιο γενναίο ψάρι του κόσμου

-Γιατί Τι έκανε

-Έσωσε τη δασκάλα του και τους συμμαθητές του από τα δίχτυα

Πόσο θα ήθελα να του μοιάσω

- Μπορεί άμα μεγαλώσεις να γίνεις και εσύ το ίδιο γενναίος

5. Γράψε κάτω από τα σημεία στίξης το όνομά τους. Πρόσεξε την ορθογραφία!

6. Σημείωσε **παύλα** όπου χρειάζεται.

Δεν έχω διάθεση για διάβασμα αυτή τη στιγμή.

Κι εγώ το ίδιο, μου λέει.

Τότε, πάμε βόλτα στο πάρκο.

Δε θα 'χα αντίρρηση, αρκεί να ενημερώσουμε τη μητέρα σου.

Τρέχω να της το πω.

7. Στις παρακάτω προτάσεις να βάλεις **αποσιωπητικά** ή **τελεία**, όπου χρειάζεται.

- Περάσαμε πολύ ωραία χθες, αλλά που να στα λέω τώρα
- Το όνομά μου είναι Βασίλης

- Μα, τι να σου πω τώρα
- Και έζησαν αυτοί καλά και εμείς καλύτερα
- Σήμερα στο σχολείο μάθαμε τα σημεία στίξης

8. Να βάλεις **διπλή τελεία** και **εισαγωγικά**, όπου πρέπει.

- ❖ Η μητέρα είπε στα παιδιά Πλύνετε τα χέρια σας και καθίστε στο τραπέζι .
- ❖ Ο παππούς είπε Ετοιμαστείτε να πάμε βόλτα .
- ❖ Μόλις άκουσε το όνομά του, φώναξε παρών .
- ❖ Η δασκάλα είπε στους μαθητές Σταματήστε επιτέλους τη φασαρία!
- ❖ Έλα αμέσως κάτω , φώναξε ο πατέρας.
- ❖ Εύχομαι να κάνω πολλά ταξίδια , είπε η Ελενίτσα.

9. Ένωσε με γραμμές για να δείξεις τι εκφράζει κάθε πρόταση.

Ποπό, ένας ελέφαντας!	▪	▪	Πόνο
Όχου, το δοντάκι μου!	▪	▪	Λύπη
Μακάρι να 'μουν αστροναύτης!	▪	▪	Θαυμασμό
Πόσο θα 'θελα ένα ποδήλατο!	▪	▪	Ευχή
Αλίμονό μου, τι έπαθα ο δύστυχος!	▪	▪	Επιθυμία

Αχ! Αυτά τα
σημαδάκια... Είναι
τόσο μικρά , αλλά
κάνουν θαύματα!!!

Λέξεις με δύο τόνους

Οι **τρισύλλαβες** και οι **πολυσύλλαβες** λέξεις (π.χ. αυτοκίνητο, κατάστημα, φώναξε κλπ.), που τονίζονται στην **προ-προτελευταία συλλαβή**, όταν έχουν δίπλα τους τις λέξεις «μου, σου, του, μας, σας, τους, το, την, τον» παίρνουν και δεύτερο τόνο στην **τελευταία συλλαβή!!!**

Παραδείγματα: το αυ - το - **κί** - νη - το → το αυ-το-**κί**-νη-τό **μας**

το κα - **τά** - στη - μα → το κα - **τά** - στη - **μά** **τους**

φώ - να - ξε → **φώ** - να - **ξέ** **τον**

1. Τονίζω σωστά τις παρακάτω λέξεις. Βάζω **έναν** ή **δυο** τόνους.

η θάλασσα μας	το ραδιοφωνο σου	το καραβι τους
το σπιτι μου	ο τραπεζι τους	τα χρωματα της
το ονομα σας	ο λαχανοκηπος τους	το μολυβι της
η οικογενεια μου	η τσαντα σου	τα ονειρα μας
απαντησε μου	ο ξαδελφος μου	γραψε το

2. Βάλε τόνους στις λέξεις.

τα τετράδιά μου

η δασκαλα μου

γραψε το

φωναξε τον

διαβασε του

η οικογενεια της

ο αστυνομος μας

το χαμογελο του

κοιταξε τον

απαντησε μου

- «Ακουσε με, Γιωργο», ειπε η διευθυντρια μας, «τα τετραδια σου πρεπει να ειναι καθαρα».
- Το παραθυρο μας ειναι κι αυτο ενα καδρο με μια ζωγραφια μεσα.
- Αυτος ειναι ο ξαδερφος μου, ο Κωστας.
- Το διαμερισμα μας ειναι στον τριτο οροφο της πολυκατοικιας μας.
- Φωναξε του Νικου να ερθει.
- Φωναξε του να ερθει τωρα!
- Του φωναξε να ερθει.

3. Βάζω την λέξη που λείπει και τονίζω σωστά.

- το δικό μου ποδήλατο ⇒ το ποδήλατό μου
- ο δικός σου σύζυγος ⇒ ο συζυγος _____
- το δικό του τετράδιο ⇒ το τετραδιο _____
- τα δικά μας άλογα ⇒ τα αλογα _____
- η δική σας βοήθεια ⇒ η βοηθεια _____
- οι δικοί τους χάρακες ⇒ οι χαρακες _____

1. Να γράψεις τις ερωτήσεις που ταιριάζουν στις παρακάτω απαντήσεις, χρησιμοποιώντας τις παρακάτω λέξεις. Μην ξεχάσεις να βάλεις ερωτηματικό στο τέλος κάθε ερώτησης.

γιατί πού ~~πότε~~ πώς τίνος

- - Πότε θα τον δεις;
- Θα τον δω αύριο.
- -
- Έφυγα γιατί έπρεπε να γυρίσω σπίτι νωρίς.
- -
- Το τετράδιο αυτό είναι του Γιώργου.
- -
- Ήμουν στο σπίτι της Μαρίας.
- -
- Είμαι καλύτερα. Ευχαριστώ.

2. Βάλε τις παρακάτω λέξεις στην ερώτηση που ταιριάζει.

Πού; Πώς; Πότε; Πόσο; Γιατί; Μήπως; Τι; Τίνος; Ποιος;

- ❖ _____ είναι αυτό το τετράδιο; Του φίλου μου.
- ❖ _____ είναι ο φίλος σου; Ο Γιάννης.
- ❖ _____ του μίλησες άσχημα; Γιατί με θύμωσε.
- ❖ _____ σου έκανε; Δε με πήρε στη γιορτή μου.
- ❖ _____ ήταν άρρωστος; Δεν ξέρω.
- ❖ _____ γιορτάζεις; Στις 6 Δεκεμβρίου.
- ❖ _____ σε λένε; Με λένε Νίκο.

❖ _____ κάνει ένα μπουκάλι νερό;

❖ _____ είναι το μολύβι μου;

3. Διάβασε τις απαντήσεις και μάντεψε την ερώτηση.

A) -

- Θα ήθελα να μου φέρει ένα μικρό μαύρο σκυλάκι με άσπρες βουλίτσες.

B) -

- Χτες το απόγευμα πήγα στο πάρτι της Βαρβάρας.

Γ) -

- Στο τηλέφωνο ήταν η θεία Άννα και είπε να την πάρεις.

Δ) -

- Ήρθα με το λεωφορείο.

Ε) -

- Όχι, δεν την είδα τη Χριστίνα.

Πώς σχηματίζω άρνηση

Όταν θέλουμε να αρνηθούμε κάτι, να απαγορέψουμε κάτι ή όταν διαφωνούμε με κάτι, τότε χρησιμοποιούμε λέξεις όπως :

όχι, δεν, μην, ούτε, μήτε, κανείς, κανένας, τίποτα, καθόλου, πουθενά, ποτέ, αποκλείεται, ουδέν και άλλες.

Παραδείγματα: **Δε** θέλω να παίξω ποδόσφαιρο.

Μη σπρώχνετε ο ένας τον άλλον.

Δεν ήρθε **κανείς** στην παιδική χαρά.

Δε μου αρέσει **ούτε** να μου φωνάζουν **ούτε** να με μαλώνουν.

Ουδέν σχόλιο.

Αποκλείεται να βρέξει αύριο.

1. Συμπληρώνω τις προτάσεις με τις λέξεις που φανερώνουν άρνηση.

μην, δεν, όχι, κανένας, ούτε, ποτέ, αποκλείεται, τίποτα, πουθενά

-, δε με λένε Κώστα.
- δε σε πήρε τηλέφωνο όσο έλειπες.
- το ξανακάνεις αυτό!
- Το ξέρεις πως είναι ωραίο να διακόπτεις κάποιον.
- να σου ξαναπώ μυστικό αφού μαρτυράς.
- Δε βρήκα μέσα στο συρτάρι.
- Έψαξα παντού, αλλά δε βρήκα το μολύβι μου.
- να το σκέφτεσαι ότι θ' αργήσεις το βράδυ!

2. Ένωσε τις δυο προτάσεις χρησιμοποιώντας τη λέξη «**ούτε**».

π.χ. Δε θέλω να φάω. Δε θέλω να πιω.

Δε θέλω **ούτε** να φάω **ούτε** να πιω.

❖ Δε θέλω νερό. Δε θέλω πορτοκαλάδα.

➤ _____

❖ Δεν έχω γόμα. Δεν έχω ξύστρα.

➤ _____

❖ Δεν είναι άσπρο. Δεν είναι μαύρο.

➤ _____

3. Να συμπληρώσεις τα κενά των προτάσεων με τις αρνητικές λέξεις που υπάρχουν παρακάτω (κάποιες μπορούν να γραφτούν παραπάνω από μία φορές):

~~μη~~ν, δε(ν), όχι, ούτε, κανένας, τίποτα, ποτέ, αποκλείεται

- Μην.. το ξανακάνεις αυτό, γιατίείναι σωστό.
- πήγα στο σπίτι του αυτός ήρθε στο δικό μου.
-, σου λέω, ξέρω
- δε σε ζήτησε
- να πάω μόνος μου εκεί, γιατί ξέρω το δρόμο.
- - Θέλεις γλυκό ή παγωτό;
- θέλω γλυκό παγωτό.

Το ρήμα είμαι

Μαθαίνεις να
το λες και να
το γράφεις απ'
έξω!

εγώ είμαι
εσύ είσαι
αυτός(αυτή, αυτό) είναι
εμείς είμαστε
εσείς είστε
αυτοί(αυτές, αυτά) είναι

1. Συμπληρώνω τα παρακάτω κενά με το ρήμα **είμαι** στο κατάλληλο πρόσωπο.

- Εσείς πόσο καιρό **είστε** φίλοι;
- Κοιμήθηκα αργά χτες και σήμερα κουρασμένος.
- Γιατί τόσο σκεπτική; Τι σου συνέβη;
- πολλά χρόνια φίλοι και περνάμε πολύ όμορφα!
- Τι χρώμα τα παπούτσια σου;
- Μπράβο σας! οι γρηγορότεροι της ομάδας!
- Ο αδερφός μου πολύ υπομονετικός.
- Εγώ από την Ελλάδα. Εσύ από πού
- Πήγαινε εσύ. Εμείς δεν ακόμα έτοιμες.
- Αν και είμαστε δίδυμοι, εγώ ψηλότερος.
- Μα πώς το έκανες αυτό! πανέξυπνος!

2. Γράφω κι εγώ δικές μου προτάσεις. Μία πρόταση για κάθε πρόσωπο.

1.....

2.....

3.....

4.....

5.....

6.....

Αινίγματα είναι λόγια που προσπαθούν να περιγράψουν κάτι με έξυπνο και πρωτότυπο τρόπο, χωρίς να λένε τι είναι κι εσύ προσπαθείς να μαντέψεις.

Παρακάτω είναι μερικά **αινίγματα**. Μπορείς να τα βρεις;

- Όμορφη και πλουμιστή, στα λουλούδια κατοικεί.
Τι είναι;
- Κοκκινόξανθο παχύ, μυρωδιά ζαλιστική.
Τι είναι;
- Γύρω γύρω θάλασσα, στη μέση μια φωτίτσα.
Τι είναι;
- Γράμματα γράφει, γραμματικός δεν είναι. Σαμάρι φορεί, γαϊδούρι δεν είναι. Κέρατα έχει, βόδι δεν είναι.
Τι είναι;
- Είναι παπάς κι είναι και Γάλλος, μα δεν ξέρει γαλλικά. Είναι πολύχρωμα ντυμένος κι αντί ράσα ... έχει φτερά.
Τι είναι;

Βάλε τη φαντασία σου να δουλέψει και γράψε κι εσύ ένα δικό σου αίνιγμα.

.....

.....

.....